

KİTAP TAHLİLLERİ

Doç. Dr. İBRAHİM YASA : Hasanoğlan Köyünün İctimai-İktisadi Yapısı, Ankara 1955.

Bu eserinde İbrahim Yasa, Hasanoğlan Köyünün 1915-1944 yılları arasındaki 30 yıl içinde geçirdiği değişiklikler üzerinde durmuştur. (Eser 1946 da yazılmıştır). Köyün 30 yıl önceki sosyal durumu ile bugünkü (1946 daki) durumunun oldukça farklı olduğunu tespit etmiş ve bu farkın köyden tren yolunun geçmesi, Ankara'nın başkent oluşu, köy yakınında fabrikaların kurulması, nihayet 1941 de köyde bir Köy Enstitüsünün açılması gibi çeşitli sebeplerden ileri geldiğini ve bu sebepler içinde tren yolunun yapılmasının esas sebep olduğunu göstermek istemiştir. Eserin ana fikri bir toplumun iç ve dış düzeninin ana bir sebebin etkisi altında belli bir zaman ve mekân içinde değişmiş olmasıdır.

Eser 13 bölümden kurulmuştur : 1. ci bölümde yazar araştırmayı yaparken kullandığı metod ve araştırma teknikleri üzerinde bilgi vermektedir. Kullandığı metod herşeyden önce yerinde müşahededir. Yazar köy hayatı ile ilgili her şeyi dikkatle gözden geçirmiştir. Bu müşahede anketler, soru cetvelleri, resmî kayıtlar, istatistikler ve yaşlıların hâtıralarına baş vurmak suretile tamamlanmıştır.

2 ci bölümde köyün tarihçesi, tabii çevresi, ve tabiat şartlari köy topluluğu arasındaki müşahedeler gözden geçirilmiştir.

3. cü bölümde köyün yakın veya uzak köyler, kasabalar ve şehirlerle münasebeti, bu münasebeti sağlayan vasıtalar — taşıt, haberleşme, yollar — üzerinde durulmuştur.

4. cü bölüm köyün nüfusuna — nüfus artışı, nüfus hareketleri v.s. — ayrılmıştır.

5. ci bölümde köyde iş hayatı incelenmiştir : köyde esaslı geçim şeklinin tarım olduğu belirtildikten sonra iktisadi gelişme üzerine tesir eden âmiller üzerinde durulmuştur.

6. cı ve 7. ci bölümler tarım ekonomisine ayrılmıştır : köyün tarıma elverişli arazisi, tarım âletleri, üretim ve tüketim durumu ve bütün bunların ailelere göre aldıkları şekiller istatistiklerle gösterilmiştir.

8. ci bölüm aile hayatına ayrılmıştır : ailenin kuruluşu, yapısı, evlenme törenleri, aile hayatı ile ilgili çeşitli gelenek ve görenekler ve ailenin son 30 yıl içinde geçirdiği değişiklikler üzerinde bilgiler verilmiştir.

9. cü bölümde köyde eğitim ve öğretim faaliyetleri incelenmiştir : burada da 30 yıl içinde eğitim durumunda görülen değişiklikler gözden geçirilmiştir.

10. cu bölümde köy idaresi, 11. ci bölümde ise köyün dinî hayatı üzerinde durulmaktadır : köyde din ve sihirle ilgili inançlar, bu alandaki değişmeler ve bu değişmelerde rol oynayan âmiller tespit edilmiştir.

12 ve 13. cü bölümlerde Hasanoğlunda genel olarak sosyal değişme, bu değişmeye tesir eden âmiller, ve bunun sosyal hayatın çeşitli alanlarına uygulanması üzerinde durulmuştur. 30 yıl önce köyün kendi içine kapalı bir çevre olarak yaşadığı, fakat köy içinden demiryolunun geçmesiyle birlikte kapalı bir çevre olmaktan çıktığı, divar köyler, kasabalar ve şehirlerle münasebetlerinin arttığı ve bu münasebetler neticesinde köyün iktisadî, dinî, aile, eğitim v.s. gibi faaliyetlerinde ve müesseselerinde değişiklikler olduğu tespit edilmiştir.

Ayda TANYELİ